

Sigurnost pomorske plovidbe i nezgode u lukama nautičkog turizma

---

Bajan, Zrinka

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Maritime Studies / Sveučilište u Splitu, Pomorski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/um:nbn:hr:164:187014>

Rights / Prava: [In copyright/Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository - Faculty of Maritime Studies - Split -](#)
[Repository - Faculty of Maritime Studies Split for permanent storage and preservation of digital resources of the institution](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
POMORSKI FAKULTET U SPLITU**

ZRINKA BAJAN

**SIGURNOST POMORSKE PLOVIDBE I
NEZGODE U LUKAMA NAUTIČKOG TURIZMA**

ZAVRŠNI RAD

SPLIT, 2017.

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
POMORSKI FAKULTET U SPLITU**

STUDIJ: POMORSKI MENADŽMENT

**SIGURNOST POMORSKE PLOVIDBE I
NEZGODE U LUKAMA NAUTIČKOG TURIZMA**

ZAVRŠNI RAD

MENTORICA:

Prof. dr. sc. Ranka Petrinović

STUDENTICA:

Zrinka Bajan (MB: 0171263652)

SPLIT, 2017.

SAŽETAK

Nauti ki turizam predstavlja izuzetno vaflan segment hrvatske pomorske i turisti ke djelatnosti. Upravo iz tog razloga je sigurnost plovila koja borave u hrvatskim marinama i plove hrvatskim unutarnjim morskim vodama i teritorijalnim morem jamstvo uspje–nog obavljanja djelatnosti nauti kog turizma. Pomorska nezgoda je doga aj ili skup doga aja istog podrijetla koji uzrokuje gubitak ili o–te enje broda, jahte, brodice, tereta, druge imovine na moru, ali i ljudske flrtve. U lukama nauti kog turizma naj e– e dolazi do udara, sudara, nasukanja i poflara.

Ključne riječi: nauti ki turizam, sigurnost plovidbe, luke, marine, brodice, jahte, pomorske nezgode.

ABSTRACT

Nautical tourism represents an extremely important segment of Croatian maritime and tourism activities. It is for this reason that the safety of vessels sailing in Croatian marinas and sailing Croatian inland waters is a guarantee of the successful conduct of nautical tourism. Maritime accident is an event or multiple events of same origin that causes loss or damage to a ship, yacht, boat, cargo, other property at sea, but also to human victims. In the ports of nautical tourism there is usually strikes, collisions, grounding and fires.

Key words: nautical tourism, safety of navigation, ports, marinas, boats, yachts, maritime accidents

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. NAUTIČKI TURIZAM.....	3
2.1. OP ENITO.....	3
2.2. PRAVNI OKVIR	3
2.3. POJAM NAUTI KOG TURIZMA.....	5
2.4. TRfITTE NAUTI KOG TURIZMA.....	6
2.5. SUBJEKTI NAUTI KOG TURIZMA.....	7
2.6. VRSTE NAUTI KOG TURIZMA	8
2.7. LUKE NAUTI KOG TURIZMA.....	10
2.7.1. Pomorsko dobro.....	11
2.7.2. Marine	11
2.7.3. Privezi-ta	12
2.7.4. Sidri-ta	13
2.7.5. Suhe marine	13
2.7.6. Odlagali-te plovnih objekata.....	14
3. PLOVILA NAUTIČKOG TURIZMA.....	15
3.1. MARITIMNA OBILJEfJA PLOVILA NAUTI KOG TURIZMA.....	15
3.2. BRODICE.....	16
3.3. JAHTE	17
4. ORGANIZACIJA SLUŽBE SIGURNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	18
4.1. TEHNI KO-STRU NI POSLOVI.....	18
4.1.1. Hrvatski registar brodova.....	19
4.1.2. Plovput	20
4.2. UPRAVNI-INSPEKCIJSKI POSLOVI.....	20
4.2.1. Lu ke kapetanije.....	22
4.2.2. Nacionalna sredi-njica za traganje i spa-avanje na moru	23
4.3. OBALNA STRAfA.....	24
5. POMORSKE NEZGODE U LUKAMA NAUTIČKOG TURIZMA	25
5.1. SUDAR.....	25
5.2. UDAR.....	27
5.3. NASUKANJE	27

5.4. PRODOR VODE ĆNAPLAVLJIVANJE.....	27
5.5. POTONUĆE PLOVILA.....	28
5.6. POFAR.....	28
5.7. EKSPLOZIJA	28
5.8. OVJEK U MORU.....	28
5.9. ONE I ^{TM} ENJE MORSKOG OKOLI ^{TM}	29
6. ZAKLJUČAK.....	31
LITERATURA	32
POPIS SLIKA I TABLICA.....	33

1. UVOD

Nauti ki turizam kao grana turizma predstavlja jedan od vaflnih imbenika za razvoj pomorskih drflava, kako danas tako i u budu nosti. Konkurentnost destinacija nauti kog turizma o ituje se u razvedenoj obali s otocima, pogodnim klimatskim okolnostima i mikro lokalitetima koji omogu avaju rekreativnu plovidbu cijele godine. Tome pridonose i brojni rekreativni i pustolovni sadrflaji u akvatoriju istog mora, uz slikovitost i raznolikost ovog podru ja.

U velikom broju turisti kih destinacija, financijska kriza i usporen gospodarski rast bitno su djelovali na krizu putovanja i to kroz pad samopouzdanja potro-a a. Turisti ki sektor nije mogao ignorirati i zanemariti negativne utjecaje globalne ekomske krize i pada potro-nje, -to je nufno dovelo i do manje potrafnje aranflmana za putovanja.

Turizam je skup pojava i odnosa koji proizlaze iz putovanja i zadrflavanja izvan mjesta stalnog boravka, isklju ivo iz neposlovnih razloga, pri emu se turist javlja kao trfli-ni subjekt te se konstituira posebno turisti ko trfli-te. Kao podgrana turisti ke ponude javlja se nauti ki turizam.

Nauti ki turizam podrazumijeva plovidbu i boravak turista - nauti ara na plovnim objektima (jahta, brodica, brod), kao i boravak u lukama nauti kog turizma radi odmora i rekreacije. Kao gospodarska aktivnost nauti ki turizam, s jedne strane, zadire u razli ite gospodarske grane i djelatnosti (pomerstvo, smje-taj plovila, iznajmljivanje plovila, ugostiteljstvo, prodaja i servis plovila i sl.), a s druge strane, tjesno je povezan sa stupnjem izgra enosti osnovne nauti ke infrastrukture - luke nauti kog turizma. Nauti ki turizam zauzima zna ajan udio u cjelokupnom svjetskom turizmu i kao takav predstavlja vaflan imbenik razvoja svjetskog pomorskog i gospodarskog sustava te lokalnog gospodarstva. Njegova me uovisnost proizlazi iz op e povezanosti turizma i ostalih djelatnosti vezanih na turizam u gospodarstvu jedne drflave.

Za nauti ki turizam od velike vaflnosti je sigurnost plovidbe, te smanjenje pomorskih nezgoda u lukama nauti kog turizma te u ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora.

Predmet ovog zavr-nog rada je sigurnost pomorske plovidbe u lukama nauti kog turizma, a ciljevi rada su prikazati: pojmovno odre enje i najzna ajnije karakteristike nauti kog turizma, nauti ki turizam kao podsustav pomorskog turizma, plovila nauti kog turizma, organizacijske sluflbe sigurnosti za pomorski promet te pomorske nezgode u lukama nauti kog turizma.

Rad sadrži -est dijelova. Prvi dio rada je *Uvod* u kojem se iznosi predmet i cilj rada, te struktura i korištene metode. U drugom dijelu rada *Nautički turizam* prikazuje se karakteristike nautičkog turizma. Treći dio pod naslovom *Plovila nautičkog turizma* se odnosi na prikaz obilježja brodica i jahti. Četvrti dio rada *Organizacija službe sigurnosti u Republici Hrvatskoj* objavljuje sustav sigurnosti prema podjelama obavljanja zaduženja. Peti dio rada nosi naslov *Pomorske nezgode u lukama nautičkog turizma*. Ovaj dio rada donosi pregled pomorskih nezgoda, te odgovornosti za njih. Šesti dio rada je *Zaključak* u kojem se iznose zaključci razmatranja na temelju pisanog rada i korištene literature. Na kraju rada je popis relevantne literature.

Kako bi se prikazao predmet rada i postigli zadani ciljevi u radu su korištene sljedeće znanstvene metode: metoda analize, metoda sinteze, metoda deskripcije, metoda komparacije te metoda kompilacije.

2. NAUTIČKI TURIZAM

2.1. OPĆENITO

Po eci plovidbe radi zabave i rekreatije poznati su po nizozemskim kanalima ve u 16. stolje u, ali se nauti ki turizam, kao suvremena turisti ka aktivnosti, po eo razvijati u 19. stolje u. Intenzivnija izgradnja specijaliziranih luka za privez brodica i jahti te boravak njihovih posada nauti ara zapo eli je u 20. stolje u.[3]

U praksi su prisutni i drugi nazivi za ovu vrstu turizma, kao -to su: maritimni, primorski i jahting turizam, pomorsko-sportska plovidba i drugi. Naziv *nautički turizam* upu uje i podsje a na temeljni sadrflaj i na in zadovoljavanja turisti kih potreba sudionika ovog turizma, ima odre enu prednost u odnosu na druge nazine.

U zadnja tri desetlje a u hrvatskom gospodarstvu nauti ki turizma biljeffi konstantan rast. Razlog tomu je -to je Hrvatska prepoznata na svjetskom trfli-tu kao zemlja pogodna za nauti ki turizam, zbog razvedenosti svojih obala te tisu e otoka. U posljednjih nekoliko godina rastu prihodi od nauti kog turizma, te nauti ki turizam postaje sve zna ajniji faktor hrvatskog gospodarstva. Zbog toga Hrvatska postaje jak konkurent drugim zemljama koje nude usluge nauti kog turizma.

Nauti ki turizam je turisti ko-pomorski pojам, zbog povezanosti s morem i plovidbom. Definiranje tog pojma je slofloeno, budu i da se u obzir moraju uzeti turisti ke i pomorske komponente, kako analiza nauti kog turizma ne bi bila povr-na.

2.2. PRAVNI OKVIR

Nauti ki turizam u Republici Hrvatskoj reguliran je brojnim zakonskim i podzakonskim propisima od kojih treba izdvojiti sljede e:

- *Pomorski zakonik*,
- *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma*,
- *Zakon o pružanju usluga u turizmu*,
- *Zakonom o pomorskom dobru*,
- *Zakon o zaštiti potrošača*.

Pomorski zakonik se odnosi na pravne odnose koji se reguliraju u vezi s pomorskim djelatnostima. Tako *Pomorski Zakonik* utvr uje morske i podmorske prostore Republike

Hrvatske i ure uje pravne odnose u njima, sigurnost plovidbe u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, za-titu i o uvanje prirodnih morskih bogatstava i morskog okoli-a, osnovne materijalno pravne odnose u pogledu plovnih objekata, ugovorne i druge obvezne odnose koji se odnose na brodove i jahte, upise plovnih objekata, ograni enje brodareve odgovornosti, ovrha i osiguranja na brodovima. [15]

Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma propisuje vrste luka nauti kog turizma, te minimalne uvjete koje moraju ispunjavati luke nauti kog turizma, kategorije i na in kategorizacije luka nauti kog turizma. [15]

Prema *Zakonu o pružanju usluga u turizmu* usluge u turizmu su: pruflanje usluga turisti ke agencije, turisti kog vodi a, turisti kog pratitelja, turisti kog animatora, turisti kog zastupnika, turisti ke usluge u nauti kom turizmu, turisti ke usluge u selja kom gospodarstvu ili obiteljsko poljoprivrednom gospodarstvu, turisti ke usluge u ostalim oblicima turisti ke ponude i ostale usluge koje se pruflaju turistima u svezi s njihovim putovanjem i boravku.[18]

Usluge u turizmu mogu pruflatr gova ka dru-tva, zadruge, trgovci pojedinci, obrtnici koji ispunjavaju uvjete za pruflanje turisti kih usluga prema *Zakonu o pružanju usluga u turizmu* i drugim propisima donesenim na temelju tog *Zakona*.[18]

Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama ure uje se pravni status pomorskog dobra, utvr ivanje njegovih granica, upravljanje i za-tita pomorskog dobra, upotreba i kori-tenje, razvrstaj morskih luka, lu ko podru je, osnivanje lu kih uprava, lu ke djelatnosti i njihovo obavljanje, gradnja i kori-tenje lu ke nadgradnje i podgradnje, te bitna pitanja o redu u morskim lukama. Na za-titu morske obale i mora od one i-enja, osim one i-enja s plovnih i plutaju ih objekata, primjenjuju se propisi o vodama i propisi o za-titi okoli-a.[19]

Bitno je spomenuti i *Zakon o obveznim odnosima* koji ukazuje na ravnopravnost sudionika u obveznom odnosu, prema na elu savjesnosti i po-tenja, te duflnosti suradnje, uz zabranu zloupotrebe prava, s naglaskom da pri sklapanju naplatnih pravnih poslova sudionici polaze od na eli jednake vrijednosti uzajamnih inidaba.[20]

Uz navedeno potrebno je spomenuti i *Zakon o zaštiti potrošača*. *Zakonom o zaštiti potrošača* ure uje se za-tita osnovnih prava potro-a a pri kupnji proizvoda i usluga, kao i pri drugim oblicima stjecanja proizvoda i usluga na trfli-tu, i to:[21]

- pravo na za-titu gospodarskih interesa potro-a a,
- pravo na za-titu od opasnosti za flivot, zdravlje i imovinu,
- pravo na pravnu za-titu potro-a a,
- pravo na informiranje i edukaciju potro-a a,

- pravo na udruslivanje potro-a a u svrhu za-tite njihovih interesa,
- pravo na predstavljanje potro-a a i sudjelovanje predstavnika potro-a a u radu tijela koja rje-avaju pitanja od njihova interesa.

2.3. POJAM NAUTIČKOG TURIZMA

U literaturi postoje razli ite definicije nauti kog turizma. Jedna od njih smatra da je turizam skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravaka posjetitelja nekog mjesta, ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivali-te i ako s takvim boravkom nije povezana nikakva njihova privredna djelatnost.[2]

Tako er se turizam mofle definirati kao skup aktivnosti osoba tijekom njihova boravka u mjestu izvan svog uobi ajenog boravi-ta, i to bez prekida i ne dufle od jedne godine, a radi odmora, odnosno zbog poslovnih i drugih razloga.[2]

Na po etku su se turisti ka putovanja, odnosno odlazak iz mjesta prebivali-ta na odre eno vrijeme dijelila na aktivna, pasivna, no danas su razvijeni mnogi oblici turizma, s obzirom na motive turista za fletjenim sadrflajem. Tako da danas postoje sljede i oblici turizma: kongresni, nauti ki, izletni ki, seoski, zdravstveni, vjerski, lovni, ribolovni, eko, kulturni i drugi.

Zakon o turističkoj djelatnosti nauti ki turizam definira kao plovidbu i boravak turista ó nauti ara na plovnim objektima, kao i boravak u lukama nauti kog turizma radi odmora i rekreatcije.[22] Za razvitak ove vrste turizma potrebni su geografski preduvjeti kao i razvijena infrastruktura i suprastruktura potrebna za prihvat plovnih objekata i njihovih korisnika (nauti ki centri, marine).[4]

U nauti kom turizmu koriste se plovni objekti za krstarenje, krufna putovanja ili plovni objekti za vi-ednevni boravak ili no enje na moru. Razlika nauti kog turizma od ostalih oblika turizma je esta, gotovo svakodnevno pokretljivost, odnosno mijenjanje mjesta boravka.

U definiranju pojma *nautički turizam*, autori prednost daju sportskim sadrflajima koje nudi nauti ki turizam, pa ga svrstavaju u sportski turizam. Bitno je naglasiti kako se pod nauti kim turizmom podrazumijeva ukupnost aktivnosti i odnosa koji su uzrokovani boravkom turista-nauti ara u lukama nauti kog turizma i plovidbom na vlastitim, iznajmljenim i tu im plovnim objektima, radi rekreatcije, sporta i razonode.[7]

Nauti ki turizam u zadnje vrijeme postaje masovni fenomen, budu i da kori-tenje ovog oblika turizma nije vremenski odre eno sezonom. Sve vi-e skupine mla e dobi konzumiraju nauti ki turizam. U prilog ovome ide i izgradnja marina i drugih turisti kih luka, kako bi se pruflili dodatni sadrflaji, te pove ala atraktivnost i pove ao kapacitet vezova.

2.4. TRŽIŠTE NAUTIČKOG TURIZMA

Nauti ki turizam je podsustav gospodarske grane pomorskog gospodarstva i turizma unutar ukupnog gospodarstva Republike Hrvatske, sa svim karakteristikama sustava i svojim parcijalnim dijelovima koji se definiraju kao subjekti, objekti i elementi nauti kog turizma.[3]

Pretpostavka u inkovitog upravljanja sustavom je definiranje svih sastavnica sustava, njihovih povezanosti unutar modela te procjena njihovog utjecaj na u inke sustava. U praksi to zna i osnivanje interesnih udruga ija je primarna uloga okupljanje i organiziranje jadranskih nauti ara radi postizanja -to boljih uvjeta za njihov boravak na Jadranu. U sredi-tu modela treba biti nauti ar kojem se na taj na in pomafle organizirati putovanje izvan sezone, izabrat plovni objekt, brfle do i u destinaciju, lak-e odabrat marinu i sl.

Sukladno politici zadovoljenja zahtjeva nauti ara potrebno je pojednostavni procedure i ukloniti administrativne prepreke uplovljavanja turista i njihovog boravka u na-em dijelu Jadrana. Tako er, bitno je i uspostaviti informati ku integraciju sustava. Na taj bi na in informati ka povezanost osigurala brzo i jednostavno dono-enje odluka za rje-avanje kriznih situacija i redovnog funkcioniranja sustava. Marina treba biti dru-tveno i servisno orijentirana, a ne samo fizi ko spremi-te brodova. Strukturu luka nauti kog turizma potrebno je uskladiti s razli itim zahtjevima, potrebama i tipovima nauti ara. Standard luka i marina ne bi se trebao odre ivati prema flejlji vlasnika, ve prema zahtjevima njegovih najmnogobrojnijih klijenata. Svi objekti nauti kog turizma trebaju se planirati i graditi u skladu s okoli-em, kako bi bili resurs u gospodarskoj infrastrukturi lokaliteta.

Turisti ka ponuda obuhva a prirodne atrakcije i ponudu odgovaraju ih nauti k turisti kih, rekreacijskih i drugih sadrflaja i usluga. Hrvatska statistika raspolafla sa skromnim opsegom statisti kih informacija o nauti kom turizmu.

Posljednja istraflivanja trendova u nauti kom turizmu na Mediteranu pokazala su za Hrvatsku vrlo optimisti ne rezultate. Hrvatska je zemalja koja privla i turiste najzna ajnijih svjetskih turisti kih emitivnih zemalja. Klimatske prilike, geografski poloflaj, razvijenost i

karakteristike morske obale te prirodne znamenitosti predstavljaju vrijednost koja je prepoznata u svijetu.

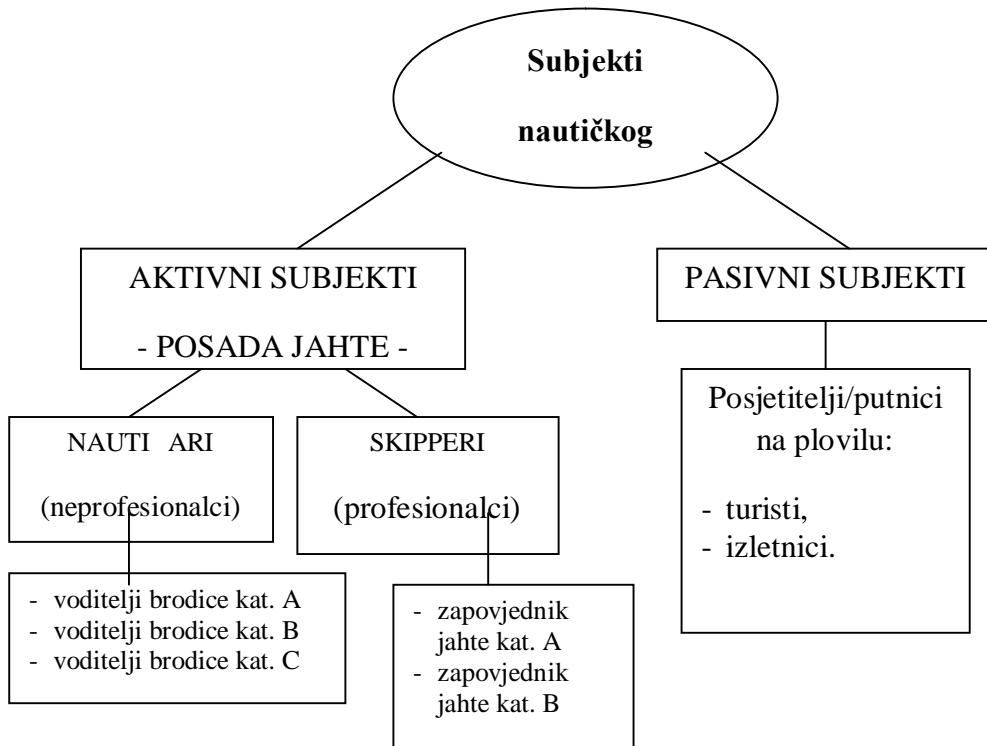
Dobra iskoritenost kapaciteta, s gospodarskog stajališta, osnovni je preduvjet za uspješno poslovanje luka nauti kog turizma. Nedovoljno korištenje kapaciteta marina, uvaflavaju i izrazito sezonsko poslovanje na sjevernojadranskim otocima, ali i ostalim otocima u Hrvatskoj, negativno se odraflava na cijenu nauti kog turističkih usluga, a time i na poslovne rezultate i na konkurentnu sposobnost marina na tržištu.[3]

U Hrvatskoj se zbog nerazvijenosti tzv. *sekundarne ponude* ostvaruje vrlo niska potrošnja koja se nastoji kompenzirati visokim cijenama usluga. U pripremi ponude trebaju sudjelovati raznoliki inatelji. Jedan od ključnih inatelja je i marketinški pristup u smislu ponude, raznolikosti, discipline u radu, kako marina, tako i trgovina. Upravo taj marketinški pristup predstavlja osnovicu za daljnji razvoj nauti kog turizma i gospodarstva Hrvatske.[3] Takvim pristupom moguće je znatno povećati udio nauti kog turizma u ukupnom turističkom prometu pa i u ukupnom gospodarstvu.

2.5. SUBJEKTI NAUTIČKOG TURIZMA

Ako bi doprinijeli statisti kom definiranju nauti kog turizma najprije je potrebno izvršiti razvrstavanje subjekata nauti kog turizma, budući da statistika temeljem subjekata dolazi do njegove definicije. Subjekt nauti kog turizma može se definirati kao svaki aktivni ili pasivni posjetitelj, odnosno putnik, koji putuje u neko mjesto izvan mjesta stalnog boravka u trajanju do godine dana, s bilo kojim ciljem putovanja osim obavljanja djelatnosti koja se povezuje izvora u posjetu enom mjestu, u enja, zasnivanja stalnog boravka i iseljenja i privremeno boravi na plovilu ili nekom drugom objektu nauti kog turizma.[6]

Slika 1: Subjekti nauti kog turizma

2.6. VRSTE NAUTIČKOG TURIZMA

U dana-nje vrijeme sve se vi-e traže posebni oblici nauti kog turizma. Klasi ni nauti ki turizam i-ezava kao dominantna kategorija.[7] Na njegovo mjesto stupa suvremeni nauti ki turizam koji uvjetuje posebne vrste ili oblike nauti ko-turisti ke djelatnosti. Zavisno o initeljima ponude i potrafnje na pojedinim uflim ili -irim podru jima, mogu se razvrstati novi oblici ili vrste nauti kog turizma. Postoji vi-e kriterija po kojima se nauti ki turizam može podijeliti na odre ene podvrste:[7]

Prema veli ini plovila razlikuje se:

- veliki ili brodski nauti ki turizam, koji se obavlja na trajektima, lebdjelicama, hotelima, putni kim, putni ko ó teretnim i hidro krilnim brodovima,
- mali nauti ki turizam, koji se obavlja na razli itim vrstama manjih plovila, kao -to su amci, jedrilice, jahte, gliseri, skuteri, kajaci, splavi i druga sli na plovila.

Prema vlasni-tvu plovila, razlikuje se:

- nauti ki turizam u vlastitom ili klupskom plovilu,
- nauti ki turizam u unajmljenom plovilu na odre eno vrijeme (arter).

Prema motivu plovidbe, razlikuje se:

- rekreacijski nauti ki turizam,
- sportski nauti ki turizam,
- ribolovni nauti ki turizam.

Prema organizaciji plovidbe, razlikuje se:

- nauti ki turizam individualnog tipa organizacije,
- nauti ki turizam grupnog tipa organizacije.

Iako podjele nauti kog turizma postoje, one nisu striktno odre ene, budu i da se isprepli u sadrflaji i motivi. U teoretskom smislu nauti ki turizam ima tri osnovna pojavnna oblika, a oni se grupiraju u sljede e skupine poslovanja:[6]

- luke nauti kog turizma,
- arter ili artering poslovanje s plovilima ili brodovima, u smislu njihovog iznajmljivanja nauti arima,
- kruzing je vrsta poslovanja nauti kog turizma, a organizira se kao krufno putovanje plovilom kruzing kompanije ili za tu svrhu nabavljenim i posebno pripremljenim plovilom.

Poslovanje u grupi luka nauti kog turizma podrazumijeva skupinu poslova vezanih uz smje-taj plovila i nauti ara, i pruflanje niza usluga plovilima i nauti arima. Najrazvijeniji je oblik poslovanja u toj grupi poslovanje marina, kao najslofleniji oblik luka nauti kog turizma. Zna aj marina u grupi luka nauti kog turizma po svemu je vaflan i dominantan.

arter ili artering uklju uje poslovanje s plovilima ili brodovima, u smislu njihovog iznajmljivanja nauti arima.

Kruzing je vrsta poslovanja nauti kog turizma, a organizira se kao krufno putovanje plovilom kruzing kompanije, ili za tu svrhu nabavljenim i posebno pripremljenim plovilom. Brodovi za kruzing su opremljeni i prilago eni za dufla krstarenja i za dufli boravak gostiju na brodu.

2.7. LUKE NAUTIČKOG TURIZMA

Lokacija luke nauti kog turizma je ključna za uspjeh poslovanja. Prilikom izbora lokacije treba voditi računa o mnogim imbenicima ije ispunjenje se smatra neophodnim za početak ispunjenja projekta izgradnje. Treba se voditi računa o blizini atraktivnog akvatorija prikladnog za nauti ku turisti ku plovidbu, veličini raspoloživog prostora, dubini vode, plimi, oseki, jačini struja i vjetrova, urbanističkim planovima, raspoloženju građana, blizini turističkih centara, mreži javnog prometa, vodi, kanalizaciji, servisima za popravak, te prihvatljivom utjecaju luka na okoliš.

Luke su temeljni imbenici prometne infrastrukture na vodi. Pod lukom se podrazumijeva prirodno ili umjetno zatvoreni, dovoljno dubok voden i s vodom povezani kopneni prostor s izgrađenim obalama, lukobranima, uređajima, prostorijama i dr. objektima namijenjenim za pristajanje, sidrenje, popravak i zaštitu brodova i brodica, ukrcaju i iskrcaju tereta i putnika, uskladištenja tereta i manipuliranja njime, te za odmor posade.[7] Luke nauti kog turizma su turistički objekti u kojima se, osim usluga veza, pružaju i razne druge usluge. Luke postaju turistički magneti i zato treba posvetiti punu pozornost istraživanju fenomena njihova nastanka i razvoja.[6]

Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma definira luku nauti kog turizma kao poslovno funkcionalnu cjelinu u kojoj pravna ili fizička osoba posluje i pruža turističke usluge u nauti kom turizmu te druge usluge u funkciji turističke potrošnje (trgovine, ugostiteljske i dr.).[15] Luke nauti kog turizma razvrstavaju se u određene vrste prema uslugama koje pružaju.

Pravilnikom se luke nauti kog turizma razvrstavaju na: [3]

- sidrišta,
- odlagalište plovnih objekata,
- suhe marine,
- marine.

Navedene četiri vrste definirane su *Pravilnikom* s obzirom na komponente kopna i mora.

2.7.1. Pomorsko dobro

Luke nauti kog turizma kao i sve druge luke dio su pomorskog dobra. Pomorsko dobro je opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku, ima njezinu osobitu zaštitu, a upotrebljava se ili koristi pod uvjetima i na način propisan *Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama*. Pomorsko dobro kao opće dobro je stvar *res communes omnium* koja pripada svim ljudima te u tom smislu pomorsko dobro je:[19]

- ne može biti ivo,
- ne može biti objekt stjecanja prava vlasništva ni drugih stvarnih prava,
- ne može biti u prometu.

Pravna materija pomorskog dobra uređena je *Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama*. U pripremi je donesenje novog *Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama*, koji prije svega mora preuzeti odredenje rješenja i načela novog *Zakona o koncesijama*, te razrijeđiti sloflena imovinska pitanja na pomorskom dobru. Sukladno *Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama* pomorsko dobro je unutarnje morske vode i teritorijalno more, njihovo dno i podzemlje, te dio kopna koji je po svojoj prirodi namijenjen općoj upotrebici ili je proglašen takvim, kao i sve što je s tim dijelom kopna trajno spojeno na površini ili ispod nje.[19]

Definicija pomorskog dobra po svom sadržaju u pojedinim je segmentima kontradiktorna i neprecizna. Prvenstveno se to odnosi na definiciju morske obale, morskog podzemlja kao i flivih i neflivih prirodnih bogatstava.

Iz zakonske definicije se zaključuje kako pomorsko dobro uključuje:[19]

- obalnu komponentu - morsku obalu,
- vodenu komponentu - unutarnje morske vode i teritorijalno more,
- podmorsku komponentu - morsko dno i podzemlje.

2.7.2. Marine

Marina je dio vodenog prostora i obale posebno izgrađen i uređen za pružanje usluga veza i uvanje plovnih objekata, te smještaj turista način na plovnim objektima, odnosno u smještajnim objektima marine. U marinama se pružaju i druge uobičajene usluge turistima - nautičarima, a mogu se pružati i usluge servisiranja i održavanja plovnih objekata. Marina je specijalizirana luka i od valova zaštićen akvatorij za potrebe nautičkog turizma i rekreaciju.[3]

Luke nauti kog turizma moraju ispunjavati minimalne uvjete propisane *Pravilnikom o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma*, ako za pojedinu luku *Pravilnikom* nije druk ije propisano. Minimalni uvjeti utvr uju se kao op i posebni minimalni uvjeti: [15]

Op i minimalni uvjeti odnose se na:

- ispravnost i funkcionalnost ure aja i opreme,
- opskrbu elektri nom energijom,
- opskrbu higijenski ispravnom vodom,
- usluge koje se pruflaju u luci,
- prostorije za osobnu higijenu turista-nauti a,
- ure aje i opremu za za-titu okoli-a,
- protupoftarnu za-titu,
- zaposlenike,
- prostorije za osobnu higijenu zaposlenika.

Posebne minimalne uvjete moraju ispunjavati pojedine luke nauti kog turizma ovisno o vrsti luke, a oni se odnose na:

- obvezatnu strukturu ure enja i opreme,
- minimum usluga koje se u luci moraju pruflatiti,
- minimum nadopunjaju ih usluga (trgova kih, ugostiteljskih i drugih) koje luka mora osigurati turistima-nauti arima.

2.7.3. Privezišta

Privezi-te je dio vodenog prostora i dio obale, ure en za pristajanje plovnih objekata i opremljen priveznim sustavom. Ako mogu nosti vodenog prostora privezi-ta dozvoljavaju, u dijelu vodenog prostora privezi-ta mofle se ozna iti i mjesto gdje je dozvoljeno sidrenje plovnih objekata.[15]

Privezi-te mora imati:[15]

- dio vodenog prostora i obale izgra en i ure en za privez plovnih objekata koji se sastoji od sidrenog sustava pod vodom (eli ni lanci ili blokovi tzv. *corpo morto*, polofleni na morsko dno, s plutaju im bovama opremljenim priveznim prstenima) i opreme za privez na obali odnosno gatu - fiksnom ili plutaju em;

- opremu za privez (osigurana mogu nost priveza najmanje s dva konopa - jedan prema obali i jedan prema moru);
- recepciju privezi-ta koja može biti i montažni objekt, s uobi ajenom opremom potrebitom za poslovanje i održavanje privezi-ta;
- organiziranu službu prihvata i opsluživanja, te tehni ke asistencije kod priveza plovnih objekata, koja radi 24 sata;
- jedno privezno mjesto osigurano i ozna eno za privez u navedi (interventni privez),
- zasebno ozna eno (slovnom ili broj anom oznakom) svako privezno mjesto,
- jednu skupinu prostorija za osobnu higijenu turista - nauti aru iz odredbi lanka 15. iznimno, ta skupina prostorija ne mora imati tu-kabine i može imati kemijski zahod ako je osigurano kontinuirano odstranjivanje fekalija na uobi ajeni tehni ko-higijenski na in.

2.7.4. Sidrišta

Sidri-te je dio vodenog prostora pogodan za sidrenje plovnih objekata u uvali za-ti enoj od nevremena. Sidri-te mora imati:[15]

- dio vodenog prostora pogodan za sidrenje plovnih objekata,
- ure en jedan interventan privez s opremom za privez plovnog objekta.

Sidri-ta nisu opremljena komercijalnom infrastrukturom -to zna i da bi uvo enje komunalnih usluga na lokacijama pojedinih sidri-ta pridonijelo njihovoj komercijalizaciji. [3]

2.7.5. Suhe marine

Suha marina dio je obale odnosno kopna koji je posebno ograničen i ure en za pružanje usluga ostave i uvanja plovnih objekata te pružanja transporta plovnog objekta u vodenim prostor ili iz vodenog prostora do suhe marine te spuštanja u vodu i dizanja iz vode plovnog objekta. Suha marina izuzeta je iz definicije marina, kao dio kopna na kojem se pruža usluga smještaja plovnih objekata. Posebni uvjeti regulirani *Pravilnikom o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma* za suhe marine su sljedeći:[15]

- ograničen i osvijetljen prostor za smještaj plovila,

- recepcija, portirnica za prihvat plovnih objekata s potrebnom opremom za poslovanje i odrflavanje suhe marine,
- uvarska slufiba 24 sata dnevno,
- stalke (vafle) za plovne objekte na suhom,
- organizirana slufiba za transport plovnih objekata,
- osigurana mogu nost spu-tanja plovila na vodenu povr-inu i podizanje iz vode: -kver koji može biti i izvan ogra enoga prostora marine, oprema za spu-tanje i podizanje plovila,
- pokretna dizalica i navoz s *vatima*, te navoz za prikolicu osobnog automobila,
- vafle a polica osiguranja za plovne objekte od rizika kra e i o-te enja dok se nalaze u marinii,
- priklju ak na elektri nu mreflu od 220V na svakih 20 plovnih objekata,
- priklju ak na higijenski ispravnu vodu na svakih 50 plovnih objekata.

2.7.6. Odlagalište plovnih objekata

Odlagali-te plovnih objekata je dio kopna ogra en i ure en za pruflanje usluga odlaganja plovnih objekata na suhom te pruflanje usluga transporta, spu-tanja u vodu i dizanja iz vode plovnog objekta. U vrsti odlagali-te plovnih objekata ne mogu boraviti turisti i ne može se obavljati priprema plovnog objekta za plovidbu.[15]

3. PLOVILA NAUTIČKOG TURIZMA

Plovila u nauti kom turizmu se razlikuju prema svojim svojstvima i namjeni. Temeljni pojmovi i vrste plovila odre eni su *Pomorskim zakonikom* i *Pravilnikom o brodicama i jahtama*.

3.1. MARITIMNA OBILJEŽJA PLOVILA NAUTIČKOG TURIZMA

Pravilnik o brodicama i jahtama razvrstava brodice i jahte na sljede i na in:[16]

- *brodica za osobne potrebe* jest brodica za sport i razonodu koja se ne koristi u gospodarske namjene;
- *brodica za gospodarske namjene* jest brodica za prijevoz putnika i/ili tereta uz naplatu, brodica za rekreaciju za iznajmljivanje, profesionalno obavljanje ribolova, va enje –ljunka, kamena i druge gospodarske djelatnosti;
- *javna brodica* jest brodica, osim ratne brodice, namijenjena i opremljena za obavljanje djelatnosti od op eg interesa drflave, a iji je vlasnik, odnosno brodar drflava ili neko drugo tijelo ovla–teno od drflave i koja slufli isklju ivo u negospodarske namjene;
- *jahta za gospodarske namjene* jest jahta namijenjena iznajmljivanju sa ili bez posade;
- *jahta za osobne potrebe* jest jahta koja se ne koristi u gospodarske namjene;
- *sportska brodica ili jahta* jest plovni objekt isklju ivo namijenjen sudjelovanju na –portskim natjecanjima, a razvrstana je prema klasama –portskih organizacija ili je izvan klase;
- *brodica na vesla* jest brodica koja kao porivno sredstvo koristi vesla;
- *rekreatijsko plovilo* je plovilo bilo koje vrste namijenjeno za sport i razonodu duljine trupa od 2,5 do 24 metra mjerenoj prema usugla–enoj normi, neovisno o vrsti pogona;
- *gliser* je brodica ili jahta koja pomo u mehani kog porivnog ure aja klizi po povr–ini mora.

Tablica 1: Veličine brzih motornih brodica i brodova za razonodu

Duljina plovila (m)	Širina plovila (m)	Gaz trupa (m)	Najveća visina u gazu (m)
8-10	3,25	0,60	1,0
10-12	3,60	0,65	1,1
12-15	4,20	0,75	1,3
15-18	4,75	0,90	1,6
18-25	5,50	1,05	1,9
25-30	7,30	1,10	2,0

Izvor: Hrvatski hidrografski institut: Studija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske, 2006., str.77.

S obzirom na njihovu veličinu, brzinu i druga tehnika svojstva i maritimna obilježja plovila, mogu se podijeliti na: [16]

- brze brodice do 15 m duljine,
- brodove za razonodu (velike jahte) od 15 do 30 m duljine,
- brodice koje se mogu pokretati silom vjetra (jedrilice) do 15 m duljine,
- brodove koji se mogu pokretati silom vjetra (jedrilice) dulje od 15 m.

3.2. BRODICE

Kada je riječ o plovilima do 8 metara duljine oni se razlikuju prema brzini koju mogu postići i pa se dijele na brodice i brze brodice. Brodice do 8 metara su od drva, gume i stakloplastike, koriste motore do 15kW, a mogu ih je pokretati i veslima. Postiflu brzinu do 7-8 vora, a za manevru koriste motore s najmanjom snagom. Takve brodice koristi mjesno stanovništvo za jednodnevnu plovidbu na manjim udaljenostima u rekreativne, sportske i gospodarske svrhe, a privezane su u lučicama. Prilikom manevriranja ovih brodica dolazi do nezgoda koje najčešće ne dovode do gubitka plovila. Najčešći uzrok je nedovoljan prostor za privedenje u luku icama, posebno u pogledu širine plovnog puta i prostora potrebnog za manevriranje odnosno prevelikog broja plovila u luki. [16]

Brze brodice odnosno gliseri do 8 metara su od staklo-plastike ili gume, pa su male mase i podložni su utjecaju sile vjetra. Gaz podvodnog dijela trupa je od 0,2 do 0,5 metara. Pogonsko sredstvo su izvanbrodski motori. Snaga strojeva kreće se od 25 do 150 kW pa se

ostvaruje brzina od 12 do 35 vorova. U plovidbi dolazi do nesre a zbog neprilago ene brzine, a i nepridrflavanja obveze drflanja udaljenosti ve oj 300 metara od obale.

Brze brodice duljine do 15 metara imaju gaz na krmi do 0,75 m i prema pramcu se mijenjaju oblik trupa. Tako er, imaju jake pogonske strojeve od 100 do 400 kW, pa se kre u brzinom od 15 do 35 vorova. Navedena polovila se koriste za vi-ednevne plovidbe.

3.3. JAHTE

Jahte odnosno brodovi za razonodu su duljine od 15 do 30 metara, nerijetko i ve i. Pokre u se kori-tenjem brodskog vijeka, a i mlaznog pogona. Manevriranje je oteflano zbog odnosa snage stroja i deplasmana broda. Na brodovima su jaki pogonski strojevi od 750 do 2000 kW, te i pri minimalnom broju okretaja brzina je vi-a od 6 vorova. Ovih brodova ima razmjerno malo. Kako je ve ina marina i lu ica predvi ena ve inom za manja plovila, samo manji broj velikih jahti mofle na i stalan vez u hrvatskim marinama pa se nerijetko vezuju u javnim lukama. Najve i broj velikih jahti koje ljeti krstare na-om obalom ima stalan vez u marinama izvan Hrvatske. Velike jahte po svojoj su opremljenosti vrlo autonomne tako da se izvan luke mogu zadrflavati i ve i broj dana. [16]

4. ORGANIZACIJA SLUŽBE SIGURNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ

U Republici Hrvatskoj osnovane su i djeluju službe sigurnosti za pomorski promet koje su ustrojene za obavljanje tehničko stručnih poslova i upravno inspekcijskih poslova. Ovdje je bitno spomenuti Službu pomorskog meteorološkog centra koja djeluju u sklopu Državnog hidrometeorološkog zavoda, a u svoja tri odjela ima zada u davanja upozorenja i pomorske prognoze, provođenja operativne podloge vremenske prognoze i poslova pomorske meteorologije.

4.1. TEHNIČKO-STRUČNI POSLOVI

Za obavljanje poslova Sektora upravljanja pomorskim dobrim, lučkim i koncesijskim sustavom, ustrojene su sljedeće službe u sklopu Ministarstva mora:

- Služba za luku sustav,
- Služba pomorskog dobra,
- Hrvatski registar brodova,
- Plovput.

Služba za luku sustav sudjeluje u pripremi nacrta prijedloga zakonskih i podzakonskih akata iz područja morskih luka i koncesija na luku kom području, prati i analizira stanje, poslovanje i razvoj morskih luka, nadzire, koordinira i daje upute za rad lukučkih uprava, vodi strateško planiranje razvoja lukučkog sustava uz pravilje i analiziranje stanja, poslovanja i postignutog stupnja razvoja morskih luka i lukučkog sustava, te predlaže mjerne unaprjeđenja istog sustava. Priprema o izvođenju na predstavke građana i drugih tijela iz područja svoga rada i predlaže mjerne za poboljšanje. [17]

Također, sudjeluje u pripremi nacrta prijedloga zakona s područja morskih luka, koordinirajući projekte razvoja infrastrukture, te strateških dokumenata. Uz navedeno priprema i izvještaje i analize pomorskog dobra, priprema nacrte prijedloga zakonskih i podzakonskih akata iz područja pomorskog dobra i koncesija na pomorskom dobru.

Služba za pomorsko dobro obavlja upravni nadzor nad gospodarenjem i korištenjem pomorskog dobra i provođenjem koncesijskog sustava na pomorskom dobru, koordinira i vodi rad Povjerenstva za granice pomorskog dobra Ministarstva mora koje u upravnom postupku

utvr uje granice pomorskog dobra/lu kog podru ja, obavlja sve stru no-tehni ke poslove vezane uz rad Povjerenstva za granice pomorskog dobra Ministarstva, daje upute flupanijskim povjerenstvima za granice pomorskog dobra, vodi upisnik koncesija na pomorskom dobru u kojima je davatelj Vlada Republike Hrvatske, prati i daje upute jedinicama podru ne (regionalne) samouprave za vo enje upisnika koncesija na pomorskom dobru, priprema prijedloge odluka i ugovora o koncesiji na pomorskom dobru u kojima je davatelj Vlada Republike Hrvatske, koordinira i saziva Stru no tijelo za ocjenu ponuda za davanje koncesija na pomorskom dobru koje daje Vlada Republike Hrvatske, te Povjerenstva za oduzimanje koncesija na pomorskom dobru koje daje Vlada Republike Hrvatske i analizira koncesijske sustave, vodi o evidnik utvr enih granica pomorskog dobra/lu kog podru ja.

Sluflba tako er prati izvravanje flupanijskih godi-njih planova upravljanja pomorskim dobrom po pitanju granica i provedbe utvr enog pomorskog dobra, osigurava i provodi radnje vezane za namjensko tro-enje prora unskih sredstava za poslove utvr ivanja, provedbe i izvla-tenja na pomorskom dobru, te izrade stru nih podloga za dodjelu koncesija na pomorskom dobru u kojima je davatelj Vlada Republike Hrvatske, posebice u odnosu na razne djelatnosti koje se obavljaju na pomorskom dobru (iznajmljivanje sredstava, ronjenje, plaflni sadrflaji, komercijalno-rekreacijski sadrflaji i dr.) te prati, analizira i nadzire druge oblike gospodarskog kori-tenja pomorskog dobra. [17]

Za obavljanje poslova Sluflbe pomorskog dobra, ustrojeni se sjede i odjeli:[17]

- Odjel za upravljanje i nadzor pomorskog dobra i koncesijski sustav,
- Odjel za granice pomorskog dobra,
- Odjel za upravljanje i nadzor pomorskog dobra i koncesijski sustav.

4.1.1. Hrvatski registar brodova

Javna ustanova Hrvatski registar brodova obavlja sljede e poslove: [17]

- utvr uje sposobnost za plovidbu i obavlja bafldarenje brodova, jahti i odre enih vrsta brodica,
- utvr uje sposobnost za uporabu i baflari plutaju e objekte te utvr uje sposobnost za uporabu nepomi ne odobalne objekte,
- utvr uje sigurnost kontejnera,

- utvrđuje podobnost ustrojstva brodara glede sigurnog rada i zaštite okoliša tijekom korištenja brodova,
- sudjeluje u istraživanju uzroka nezgoda brodova,
- sudjeluje u radu i izvršavanju obveza prema međunarodnim organizacijama glede nabrojenih poslova.

Navedeni poslovi, koje Hrvatski registar brodova obavlja na temelju javne ovlasti, obuhvataju donošenje tehničkih pravila kojima se propisuju najviše praktično provedive međunarodno prihvete tehnike norme, obavljanje tehničkog nadzora i baflarenja u skladu s tehničkim pravilima i izdavanje isprava, knjiga i izvještaja na temelju obavljanog tehničkog nadzora i baflarenja.

Tehničkim pravilima propisuju se uvjeti glede trupa i opreme trupa, strojnog uređaja, električne opreme, automatizacije, plovidbenih svojstava, protupočarne zaštite, sredstava za spašavanje, radio opreme, sredstava za navigaciju i sredstava za signalizaciju, uređaja za rukovanje teretom, zaštite pri radu i smještaja posade, prijevoza putnika, prijevoza tereta, zaštite okoliša te baflarenja brodova i drugih plovnih i plutajućih objekata. Tehničkim pravilima propisuju se i uvjeti o podobnosti brodara glede sigurnog rada i zaštite okoliša tijekom korištenja brodova, te kontejnera. Osim toga, Hrvatski registar brodova može biti ovlašten spomenute poslove obavljati u ime stranih nadležnih tijela, te davati klasu brodovima i drugim plovnim i pomorskim objektima.

4.1.2. Plovput

Trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću Plovput sa sjedištem u Splitu brine se za određivanje i uređenje plovnih putova u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, postavlja na njima objekte za sigurnost plovidbe i osigurava njihovo pravilno funkcioniranje te obavlja poslove radijske službe koja služi zaštiti ljudskog flivota na moru i sigurnosti plovidbe. [17]

4.2. UPRAVNI-INSPEKCIJSKI POSLOVI

Uprava pomorske i unutarnje plovidbe, brodarstva, luka i pomorskog dobra Ministarstva mora priprema nacrte prijedloga zakonskih i podzakonskih akata iz područja

pomorskog brodarstva i prometa, unutarnje plovidbe, pomorskog dobra, morskih i rije nih luka, agencija pomorske i unutarnje plovidbe, priprema i izra uje nacrte me unarodnih ugovora i drugih akata iz podru ja pomorstva i unutarnje plovidbe, sudjeluje u radu me unarodnih organizacija u podru ju pomorstva i unutarnje plovidbe, sudjeluje u izradi i prati propise Europske unije u podru ju pomorstva i unutarnje plovidbe, osigurava uskla ivanje zakonodavstva Republike Hrvatske u podru ju pomorstva i unutarnje plovidbe s pravnom ste evinom Europske unije, sudjeluje u izradi strate-kih dokumenata, te predlafle razvojnu politiku iz podru ja pomorstva i unutarnje plovidbe, vodi prvostupanske i drugostupanske upravne postupke iz podru ja pomorstva, brodarstva, pomorskog dobra i unutarnje plovidbe poduzima radnje u postupcima pred upravnim sudovima i Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

Izra uje odgovore na tuflbe iz nadleflnosti Uprave, daje mi-ljenja na zakonske prijedloge drugih nadleflnih tijela, daje pravna mi-ljenja i tuma enja o pravnim pitanjima u podru ju pomorstva i unutarnje plovidbe, obavlja poslove procjene u inka propisa iz svoga djelokruga, poduzima radnje u postupcima pred upravnim sudovima i Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske iz svoga djelokruga, provodi upravni nadzor Agencije za obalni linijski pomorski promet, lu kih uprava te jedinica lokalne i podru ne (regionalne) samouprave, prati i analizira gospodarenje i upravljanje morskim resursima, prostorom uz morsku obalu i sustavom unutarnje plovidbe, prati i analizira stanje, poslovanje i razvoj morskih i rije nih luka, koordinira, nadzire i daje upute za rad lu kih uprava, prati rad Agencija za obalni linijski pomorski promet i Agencije za vodne putove, prati poslovanje pravnih osoba od interesa za Republiku Hrvatsku u podru ju pomorstva, utvr uje granice pomorskog dobra i vodi upisnik koncesija na pomorskom dobru za koje je davatelj koncesija Vlada Republike Hrvatske.

Uprava obavlja sve pripremne radnje za koncesije na pomorskom dobru koje su od zna aja za Republiku Hrvatsku, prati namjensko tro-enje prora unskih sredstava iz razdjela Ministarstva za poslove brodarstva, pomorskog dobra, lu kog sustava i koncesija, predlafle mjere za unaprje enje poloflaja hrvatskih pomoraca i sura uje sa socijalnim partnerima. Uprava obavlja upravni nadzor nad provedbom propisa iz podru ja unutarnje plovidbe, kao i upravni nadzor nad radom Agencije za vodne putove i lu kih uprava unutarnjih voda u obavljanju njihovih javnih ovlasti.[17]

4.2.1. Lučke kapetanije

Lučke kapetanije obavljaju poslove nadzora plovidbe u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, poslove traganja i spašavanja ljudskih flivota i imovine na moru, inspekcijske poslove sigurnosti plovidbe, inspekcijski nadzor nad pomorskim dobrom, poslove upisa i brisanja brodova, te vođenja upisnika brodova, poslove utvrđivanja sposobnosti za plovidbu, baflarenje brodica, poslove upisa i brisanja brodica te vođenja o evidnici brodica, poslove izdavanja pomorskih knjiflaca, poslove utvrđivanja stručne osposobljenosti pomoraca za stjecanje zvanja u pomorstvu, izdavanje i vođenje o evidnici izdanih ovlaštenja za obavljanje službe na brodovima te druge upravne, stručne i tehničke poslove sigurnosti plovidbe na moru prema posebnom zakonu i drugim propisima.

Slika 2: Lučke kapetanije Republike Hrvatske

Izvor: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Lučke kapetanije
<http://www.mppi.hr/default.aspx?id=475> (2.05.2017.)

Prema Zakonu o lučkim kapetanijama u Republici Hrvatskoj organizirane su sljedeće lučke kapetanije:[23]

- Lučka kapetanija Pula, za područje Istarske flupanije,
- Lučka kapetanija Rijeka, za područje Primorsko-goranske flupanije,
- Lučka kapetanija Senj, za područje Ličko-senjske flupanije,
- Lučka kapetanija Zadar, za područje Zadarske flupanije,

- Lu ka kapetanija Šibenik, za podru je Šibensko-kninske flupanije,
- Lu ka kapetanija Split, za podru je Splitsko-dalmatinske flupanije,
- Lu ka kapetanija Plo e, za dio Dubrova ko-neretvanske flupanije koji obuhva a sljede e gradove i op ine: Metkovi , Opuzen, Plo e, Kula Norinska, Pojezerje, Slivno i Zaflablje,
- Lu ka kapetanija Dubrovnik, za dio Dubrova ko-neretvanske flupanije koji obuhva a sljede e gradove i op ine: Dubrovnik, Kor ula, Dubrova ko primorje, Janjina, Konavle, Lastovo, Lumbarda, Mljet, Orebi , Smokvica, Ston, Vela Luka, fiupa dubrova ka i Trpanj.

4.2.2. Nacionalna središnjica za traganje i spašavanje na moru

Služba traganja i spašavanja na moru u RH sastoji se od Stoflera službe traganja i spašavanja, Nacionalne sredi-njice za uskla ivanje traganja i spašavanja na moru, pod sredi-njica traganja i spašavanja (lu ke kapetanije Pula, Rijeka, Senj, Zadar, Šibenik, Split, Plo e i Dubrovnik), obalnih promatra kih jedinica (lu ke ispostave svih lu kih kapetanija, obalne radio postaje, uvani svjetionici, motrila ke postaje Hrvatske ratne mornarice), te jedinica traganja i spašavanja (pomorske, zrakoplovne i kopnene jedinice.)

Osnovne zada e Nacionalne sredi-njice za uskla ivanje traganja i spašavanja na moru su uskla ivanje akcija traganja i spašavanja na moru, obavljanje nadzora pomorskog prometa te kontrola sigurnosti plovidbe kao i koordiniranje djelovanja u sluaju iznenadnog one i- enja mora.

Podru je nadležnosti prostire se od unutra-njih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske, koje Nacionalna sredi-njica nadzire uz pomo svojih pod sredi-njica, pa do zone izme u teritorijalnog mora i podru ja otvorenog mora do linije razgrani enja sa susjednim državama u Jadranskom moru, a kako je utvr eno njihovim me usobnim sporazumom i kao takvo prijavljeno Meunarodnoj pomorskoj organizaciji (IMO).

Nacionalna sredi-njica ó MRCC Rijeka, sve pod sredi-njice (lu ke kapetanije) i njihove lu ke ispostave, te sve obalne radio postaje (Rijeka radio, Split radio i Dubrovnik radio) održavaju pomorsku radijsku službu brijenja na meunarodno utvr enim frekvencijama i kanalima za pogibelj, hitnost i sigurnost, a sve u skladu sa svjetskim pomorskim sustavom pogibli i sigurnosti.[12]

4.3. OBALNA STRAŽA

Obalna straža Republike Hrvatske je vojna organizacija s policijskim ovlastima na moru i nalazi se u sastavu Hrvatske ratne mornarice. Osnovana je *Zakonom o Obalnoj straži Republike Hrvatske* 2007. godine radi u inkovitog nadzora i zaštite prava i interesa Republike Hrvatske na moru u skladu s meunarodnim pravom i hrvatskim propisima.

Radi zaštite suverenosti, suverenih prava i jurisdikcije Republike Hrvatske na moru, u skladu s meunarodnim pravom i propisima Republike Hrvatske, ovlaštene osobe Obalne straže imaju pravo nadzora plovila prema posebnim ovlastima koje utvrđuju nadležni ministri.[24]

Obalna straža osigurava u okviru posebnih ovlasti provedbu propisa o:[24]

- plovidbi stranih ratnih brodova koji plove kroz unutarnje morske vode i teritorijalno more Republike Hrvatske radi uplovljavanja i isplovljavanja u morske vode susjednih država,
- plovidbi stranih ratnih, stranih javnih, stranih ribarskih te stranih znanstveno-istraživačkih brodova pri plovidbi kroz teritorijalno more i unutarnje morske vode Republike Hrvatske radi ulaska i izlaska iz luka otvorenih za meunarodni promet i luka u kojoj je brodogradilište u kojem će brod biti popravljen,
- popravku ili opremanju stranih ratnih brodova na području Republike Hrvatske,
- ne-kodljivom prolasku teritorijalnim morem Republike Hrvatske,
- prolasku stranih podmornica i drugih podvodnih prijevoznih sredstava teritorijalnim morem Republike Hrvatske,
- ostvarivanju suverenih prava u zaštiti enom ekološko-ribolovnom pojasu i epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske u skladu s Pomorskim zakonikom i drugim propisima.

Obalna straža u suradnji s drugim državnim tijelima i tijelima meunarodnih organizacija obavlja i poslove koji se odnose na borbu protiv terorizma i morskog razbojništva, kao i sprječavanja krijućeg arenja roba i osoba, te -renja oružja, a mjeru protiv po initelja su usklađene s meunarodnim pravom kao i propisima Republike Hrvatske. Obalna straža sudjeluje i u borbi protiv piratstva na otvorenom moru.

5. POMORSKE NEZGODE U LUKAMA NAUTIČKOG TURIZMA

Kada je rije o -tetnim doga ajima u lukama nauti kog turizma ne postoje precizni statisti ki podatci jer se podatci vode za podru je cijelih unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske.

Pomorska nezgoda ili havarija je doga aj ili skup doga aja istog podrijetla koji uzrokuje gubitak ili o-te enje broda, jahte, brodice, tereta, druge imovine na moru, ali i ljudske flrtve (smrt ili tjelesna ozljeda lanova posade, putnika ili tre ih osoba).

Doga aj koji je uzrokovao pomorsku nezgodu mora biti izvanredne naravi, redoviti gubici ili tro-kovi koji prate plovidbu i pomorsku djelatnost nisu pomorska nezgoda. Pomorska nezgoda može biti uzrokovana opasnostima mora (vi-a sila ili slu aj) i djelovanjem ljudi, koji mogu biti lanovi posade broda ili tre e osobe.[9]

Pomorske nezgode mogu se razvrstati prema uzrocima (potonu e, poflar i eksplozija, nasukavanje, sudar, udar i dr.) odnosno vrstama -tetnih posljedica (npr. gubitak ili ugroza ljudskih flivota, materijalne -tete, one i- enje okoli-a, nematerijalne -tete i dr.).[9]

Podjela pomorskih nezgoda s naglaskom na one koje su svojstvene plovilima nauti kog turizma:[8]

- sudar brodova (jahti, brodica),
- udar,
- nasukanje,
- prodor vode (naplavljivanje),
- potonu e plovila,
- poflar,
- eksplozija,
- ovjek u moru,
- one i- enje morskog okoli-a.

5.1. SUDAR

Sudar (jahti, brodica) je direktni ili indirektni materijalni sraz dvaju ili vi-e plovila koji ima za posljedicu nastanak -tete barem na jednom plovilu, stvarima ili osobama na njima. Sudar brodova (jahti, brodica) naj e- e se doga a u uskim plovnim vodama (tjesnacima) ili

gdje je promet gust (prilikom uplovljavanja u luku ili isplovljavanja iz nje). U sluaju sudara plovila nauti kog turizma, a zbog njihovih esto različitih veličina i brzina nerijetko dolazi i do ozljeda, odnosno pogibije osoba, jer ih je na manjem plovilu vrlo teško mehanički zaustaviti od posljedica mehaničkog prodora drugog trupa.[8] U lukama je najčešći sudar u kojem nije bilo stvarnog dodira, već zbog nepoticanja propisa o sigurnosti plovidbe odnosno greške u manevriranju se dočelo do kontakta. Nije vaflan utjecaj plovidbe oba broda, jer jedan mofle biti u kretanju, dok drugi mofle biti usidren. Odredbe o sudaru primjenjuju se na svaki plovni objekt bez obzira na njegovu namjenu, a ne primjenjuju se pri tzv. udaru.[13]

Sudari mogu biti izravni i neizravni. Izravni sudar je onaj gdje je dočelo do stvarnog dodira između brodova ili dijelova njihove opreme. Neizravni sudar je sudar gdje nije dočelo do stvarnog dodira, nego jedan brod nepravilnim manevriranjem nanese grešku drugom brodu. Sudari se također mogu podijeliti na neskrivljene i skrivljene.

Pravni propisi o sudaru brodova mogu biti međunarodni i nacionalni. Međunarodni pravni izvori su:

- *Međunarodna konvencija za izjednačavanje nekih pravila o sudaru brodova* iz 1910. godine;
- *Međunarodna konvencija za izjednačavanje nekih pravila o kaznenoj nadležnosti za sudar i druge plovidbene nezgode* iz 1952. godine;
- *Međunarodna konvencija za izjednačavanje nekih pravila o građanskoj nadležnosti za sudar* iz 1952. godine;
- *Konvencija o međunarodnim pravilima za izbjegavanje sudara na moru* iz 1972. godine (*COLREG*);
- *Lisabonska pravila CMI-a* o naknadi greške u sluaju sudara brodova iz 1987. godine;

Nacionalni pravni propisi koji reguliraju sudar brodova su *Pomorski zakonik* i *Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru*.

Kada je riječ o naknadi greške svaki sudionik snosi svoju grešku kod neskrivljenog sudara, a kod skrivljenog sudara svaki brod odgovara razmjerno svojoj krivnji, ako se omjer krivnje ne može ustaviti, odgovornost za grešku se dijeli na jednakе dijelove.[9] Naknadu greške kod sudara brodova snosi brodar broda koji je skrivil sudar u omjeru svoje krivnje.

Obveze zapovjednika broda u sluazu sudara su:[1]

- dužnost spašavanja osoba i imovine,
- utvrđivanje identiteta broda u sudaru,

- opis događaj u brodarskom dnevniku,
- pregled broda i utvrivanje –tete,
- prijava pomorske nezgode u roku 24 sata nakon –to je brod uplovio u luku,
- pribavljanje jamstva za naknadu –tete.

5.2. UDAR

Udar je materijalni sraz plovila s fiksnim pomorskim ili kopnenim objektom; za pojam udara bitan je nasilan dodir plovila s objektom koji se ne smatra plovnim objektom. Prilikom udara najčešće dolazi do otevrenja plovila.[8]

5.3. NASUKANJE

Nasukanje je vrsta pomorska nezgoda kad brod cijelom kobilicom ili samo jednim njezinim dijelom dira dno. Nasukanje ne postoji ako brod samo dotakne dno i nastavi plovidbu. Do nasukavanja najčešće dolazi zbog navigacijske greške osobe koja upravlja plovilom ili pod utjecajem vjetra i valova u slučaju kvara porivnog stroja. Posljedica toga može biti tefle otevrenje trupa, jer je trup tada izložen viestrukim udarima u dno.[8]

5.4. PRODOR VODE –NAPLAVLJIVANJE

Prodor vode je svaki nenamjerni prodor vode u količini koja ugrojava plovnost broda. Do prodora najčešće dolazi zbog djelovanja vanjskih sila (valova, mehaničke sile udara) ili zbog kvara dijelova opreme. U slučaju manjeg otevrenja trupa odnosno kvara opreme prodor vode moguće je ograničiti ili zaustaviti priručnim sredstvima, dok u slučaju većeg otevrenja prodor vode u trup plovila, naročito brodica, dovodi do vrlo brzog potonuća.[8]

5.5. POTONUĆE PLOVILA

Potonuće plovila je nezgoda je u kojoj nastupi trajan ili privremen gubitak plovnosti i gubitak osobine plutanja plovila takođe potpuno ili većim dijelom plovilo uroni u vodu.[8]

5.6. POŽAR

Požar je nekontrolirano goreњe izazvano najčešće neispravnim rukovanjem opremom plovila. Osnovno obilježje požara je njegovo brzo progrednje tako da za sprječavanje progrednje na raspolaganju ima vrlo malo vremena. Usprkos tome, pravodobnom reakcijom većinu požara na plovilu moguće je ugasiti. U slučaju izbijanja većeg požara redovito dolazi do potpunog uništavanja plovila i njegovog potonutja, ako nije neposredno uz obalu odnosno u području vrlo malih dubina. Požarima su u većoj mjeri izložena plovila s benzinskim motorima dok su ona s Diesel motorima rjeđe podložna požarima. Takođe, do požara moguće dolazi pri neispravnom rukovanju gorivom te stoga posebna pažnja mora biti posvećena protupožarnoj zaštiti na postajama za opskrbu gorivom.[10]

5.7. EKSPLOZIJA

Eksplozija je trenutno sagorijevanje zapaljivih plinova i para. Najčešće nastaje kada se u nekom zatvorenom prostoru na plovilu nakupuje zapaljivi plinovi i pare pomijeđani sa zrakom u omjeru u kojem je eksplozija moguća, te kada u tom prostoru dođe do iskrenja ili površine temperature. Eksplozija redovito izaziva teže oteženja manjih plovila, ozljede ili akcije pogibiju osoba u neposrednoj blizini. U stvarnosti, eksplozije na plovilima nautičkih turizma su razmjerno rijetke zahvaljujući ograničenom korištenju zapaljivih tekućina te brojnim zaštitnim mjerama.[8]

5.8. ČOVJEK U MORU

Čovjek u moru posljedica je najčešće nepažnje odnosno pada s broda. U slučaju nepovoljnih vremenskih prilika opasnost koja prijeti osobi u moru je izuzetno velika, narođeno to

u slučaju niskih temperatura mora, kada je vrijeme prelivljavanja značajno skraćeno. Uspjeh spašavanje ovisi ponajprije je u padu ovjeka odmah uočen ili tek nakon proteka vremena, o stanju i temperaturi mora te u konačnici vjetri spašavatelja.[8]

5.9. ONEČIŠĆENJE MORSKOG OKOLIŠA

One izjava okoliša je promjena stanja okoliša koja je posljedica nedozvoljene emisije i/ili drugog četvrtog djelovanja, ili izostanka potrebnog djelovanja, ili utjecaja zahvata koji moguće promijeniti kakvo u okolišu. One izjava je svaka fizika i pravna osoba, koja posrednim ili neposrednim djelovanjem ili propuštanjem djelovanja uzrokuje one izjavu okoliša.

One izjava morskog okoliša moguće uzrokovati svaki plovni objekt pa i plovila nautičkih turizma. Dakako veća opasnost prijeti od brodova, posebice tankera zbog vrste i količine tereta koji prevoze. Međutim, manja plovila također predstavljaju opasnost za morski okoliš – prvenstveno izljevanjem pogonskog goriva. Valja istaknuti da brojne nezgode nastupaju zbog vrlo niske razine stručnosti osoba koji upravljaju plovilima nautičkih turizma. Tu se ubrajaju slučajevi kada plovilo ostane bez goriva, kada zbog tehničkih jednostavnih razloga osoba koja upravlja plovilom nije u stanju pokrenuti motor na tehniki ispravnom plovilu ili kada pod utjecajem vjetra plovilo otputuje daleko od obale, a osoba ne zna odrediti poloflaj odnosno potrebni smjer kretanja. U takvim slučajevima najčešće plovilu i osobama prijeti opasnost od nasukavanja i/ili potonuće koje mogu dovesti do one izjave.

Dok utvrđivanje i naknada stvarne krize prouzrokuju one izjave prema općim pravilima imovinskog prava ne predstavlja težkoće, pri utvrđivanju i naknadno izmakljanju koristi prouzrokuju one izjave uljem, mogu se u praksi pojaviti neka specifična pitanja.

Pri ocjeni visine izmakljanju koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano na ekivacijskom redovnom tijeku stvari ili prema posebnim okolnostima, a to je ostvarenje spriječeno četvrtnikovom četvrtom radnjom ili propustom. Naime, one izjave morskog okoliša moguće se odraziti na brojne ekonomski djelatnosti koje su u izravnoj ili neizravnoj vezi s morem.[10]

Uzrok one izjave u lukama je rukovanje i rasipanje otpadnih voda, tekućina i krute tvari s brodova, pa je nužno pažljivo usmjeriti na kontrolu rada i odlaganje otpada. Nužno je posjedovanje brana za opasivanje one izjave, različite crpke kako bi se zbrinula zaumljenja ili kaljučna voda.

Ovisno o vrsti one i– enja lu ki akvatorij mofle biti one i– en krutim otpadom, uljem i naftnim derivatima, raznim kemikalijama te gradskim otpadnim vodama. Ove vrste one i– enja u more mogu do i s kopna ili s mora. One i– enje s kopna naj e– e se doga a uslijed istjecanja otpadnih voda iz kanalizacijskih sustava te s prometnica. Pored one i– enja mora s kopna, postoji i one i– enje mora s brodova i brodica i to uslijed:

- ispumpavanja kaljuflnih voda na vezu ili tijekom plovidbe,
- prebacivanja goriva na brodu iz tanka u tank,
- ukrcaja goriva iz autocisterni u brod na vezu,
- havarije broda ili brodica ó nasukanje, počinjanje, sudar, udar,
- remonta brodica.

6. ZAKLJUČAK

Turizam jedan od najvažnijih pokreta a razvoja gospodarstva u svijetu, a njegovo pravilno pozicioniranje na turisti kom trfli-tu je uvjetovano pra enjem suvremenih trendova. Turizam kao djelatnost u sebi nosi veliki potencijal za cjelokupno gospodarstvo te ovjek sve vi-e ulafle u ovaj sektor kako bi poboljšao ponudu i kvalitetu turisti kih proizvoda i usluga. Jedan od selektivnih oblika turizma je i nauti ki turizam koji je ujedno i predmet ovoga rada.

Kao gospodarska aktivnost nauti ki turizam, s jedne strane, zadire u razli ite gospodarske grane i djelatnosti (pomorstvo, smje-taj plovila, iznajmljivanje plovila, ugostiteljstvo, prodaja i servis plovila i sl.), a s druge strane, tjesno je povezan sa stupnjem izgra enosti osnovne nauti ke infrastrukture - luke nauti kog turizma.

Nauti ki turizam ima sve ve i zna aj iz godine u godinu. Pove ava se broj korisnika ovog oblika turizma, a s obzirom na to raste i potreba za pove anjem sigurnosti plovidbe i boravka nauti ara u lukama nauti kog turizma.

U zadnja tri desetlje a u hrvatskom gospodarstvu nauti ki turizma bilježi konstantan rast. Razlog tomu je -to je Hrvatska prepoznata na svjetskom trfli-tu kao zemlja pogodna za nauti ki turizam, zbog razvedenosti svojih obala te tisu e otoka. U posljednjih nekoliko godina rastu prihodi od nauti kog turizma, te nauti ki turizam postaje sve zna ajniji faktor hrvatskog gospodarstva. Zbog toga Hrvatska postaje jak konkurent drugim zemljama koje nude usluge nauti kog turizma. Jedan od najvažnijih preduvjet uspje-nog nauti kog turizma je sigurnost plovidbe jahti i brodica na kojima plove i borave nauti ki turisti.

Kada je rije o sigurnosti plovidbe, u Republici Hrvatskoj postoje slufibe koje se brinu o sigurnosti i obavljaju tehni ke i upravno inspekcijske poslove nadzora sigurnosti plovidbe. Izme u ostalog, svrha i zadatak tih slufibi je stvaranje uvjeta i regulacija sigurne plovidbe i boravka nauti ara u lukama nauti kog turizma.

Usprkos dobro organiziranim tijelima i slufibama sigurnosti plovidbe do pomorskih nezgoda dolazi. Naj e- i uzro nik pomorskih nezgoda je ljudski faktor. U lukama nauti kog turizma može do i do udara, sudara, nasukanja, potonu a ili poftala koji mogu ugroziti ljudske flivote, imovinu i morski okoli-. Iako materijalne posljedice nezgoda mogu biti te-ke i skupe, ipak najskuplja cijena pomorskih nezgoda je izgubljeni ljudski flivot. Upravo iz tog razloga je potrebno ulagati u sigurnost a ponajvi-e u trening i obrazovanje svih sudionika pomorskog prometa.

LITERATURA

1. esi . Z.: *Pomorsko upravno pravo i havarije*, Zadar, 2006.
2. Dul i , A.: *Nautički turizam i upravljanje lukom nautičkog turizma*, Ekokon, Split, 2002.
3. Favro, S., Kova i , M.: *Nautički turizam i luke nautičkog turizma*, Hidrografski institut Split, Split, 2010.
4. Gei , S.: *Organizacija turizma*, Sveu ili-te u Splitu, Split, 2007.
5. Hrvatski hidrografski institut: *Studija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske*, Zagreb, 2006.
6. Lukovi , T., Bili , M.: *Luke nautičkog turizma u Hrvatskoj i strategija lokalnoga razvoja*, Sveu ili-te u Dubrovniku, Dubrovnik, 2007.
7. Tamanovi , J.: *Nautički turizam i management marina*, Visoka pomorska škola, Split, 2002.
8. Petrinovi R., Mandi N., Siri–evi E: The Status of Vessels for Sport and Recreation in the Croatian and Montenegrin Legislation and Meeting the Requirements of Navigation Safety in Nautical Tourism Ports, Zbornik radova ICTTE konferencije, Beograd, 2016.
9. Pavi D. Pomorsko imovinsko pravo, Knjiflevni krug, Split, 2006.
10. Lukovi , T.: *Nautički turizam, definiranje i razvrstavanje*, Ekonomski pregled, 58 (11) 2007., str. 689.-708.
11. Lukovi , T., Grfleti , Z.: *Nautičko turističko tržište u teoriji i praksi Hrvatske i europskog dijela Mediterana*, Hrvatski hidrografski institut (HHI) Split, Split, 2007., str. 21.
12. Ser-i , M.: *Izvanugovorna odgovornost broda i brodara*, Usporedno pomorsko pravo, 36, 1994.
13. Lu ka uprava Dubrovnik, Program zaštite okoliša,
<http://www.portdubrovnik.hr/index.php?act=1&lnk=184&lan=hr> (2.05.2017.)
14. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Traganje i spašavanje,
<http://www.mppi.hr/default.aspx?id=876> (2.05.2017.)

POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1: Subjekti nauti kog turizma	8
Slika 2: Lu ke kapetanije Republike Hrvatske	22
Tablica 1: Veli ine brzih motornih brodica i brodova za razonodu.....	16